

Sekretariát federálního ministerstva vnitra
právní odbor – dokumentace

ROZKAZ

MINISTRA VNITRA

ČESKOSLOVENSKÉ SOCIALISTICKÉ REPUBLIKY

Ročník 1978

V Praze dne 25. ledna 1978

Číslo 3

Změněno podle MHV ČSFR č. 15/1991

PRÍSŇE TAJNĚ!

Výtisk č. * 000009

**SMĚRNICE
PRO PRÁCI SE SPOLUPRACOVNÍKY KONTRARozVĚDKY**

(A - oper - 1 - 3)

ODTAJNĚNĚ

ODTAJNĚNĚ!

č. p. K17-3867/2001

zr. dle 11.10.2001

Praha 1978

TAJNĚ

ROZKAZ

MINISTRA VNITRA

ČESKOSLOVENSKÉ SOCIALISTICKÉ REPUBLIKY

*Směrnice
Kontrarozvědná práce
Spolupráce
Agentura
Operativní
Konspirační byty
Prezident
Důstojníci
Odpovědnost
Pracovníci
Konspirační*

Ročník 1978

V Praze dne 25. ledna 1978

Číslo 3

Viz RMV ČSSR č. 48/1978.

Změna - viz RMV ČSSR č. 2/1986, RMV ČSSR č. 14/1988.

PRÍSĚNĚ TAJNĚ!

Zpracováno podle NMV ČSFR č. 15/1991

SMĚRNICE

PRO PRÁCI SE SPOLUPRACOVNÍKY KONTRARozVĚDKY

(A - oper - I - 3)

K zabezpečení řádného plnění úkolů pracovníků kontrarozvědky při práci se spolupracovníky kontrarozvědky při ochraně socialistického společenského a státního zřízení, socialistické ekonomiky, bezpečnosti a práv československých občanů a při ochraně bezpečnosti států světové socialistické soustavy

vydávám

v příloze tohoto rozkazu směrnice pro práci se spolupracovníky kontrarozvědky (A-oper-I-3) a

I. ukládám

1. všem náčelníkům kontrarozvědných útvarů složky StB zajistit do tří měsíců od účinnosti tohoto rozkazu proškolení směrnic se všemi pracovníky kontrarozvědky a zabezpečit, aby zásady uvedené ve směrnících byly v praktické kontrarozvědné činnosti se spolupracovníky kontrarozvědky důsledně dodržovány;
2. náčelníku I. správy zabezpečit v přiměřeném rozsahu plnění směrnic při kontrarozvědné práci pracovníků podřízených útvarů;
3. náměstkovi ministra vnitra genmjr. Karlu Kropáčkovi zajistit realizaci směrnic v práci pracovníků zprávečenské správy HSPSOSH a u útvarů VKR;
4. I. náměstkovi ministra vnitra genmjr. ing. Jánů Hanuliakovi, náměstkům ministra vnitra genmjr. prof. JUDr. Jánů Pješčakovi, DrSc., a genmjr. Karlu Kropáčkovi provádět kontrolu dodržování směrnic u podřízených útvarů a ze zjištěných nedostatků vyvozovat závěry.

II. Zrušuji RMV ČSSR č. 8/1972 a jím vydaný služební předpis A-oper-I-3 a čl. I NMV ČSSR č. 2/1977.

III. Tento rozkaz nabývá účinnosti dnem 1. dubna 1978.

Čj. N/Z - 00274/1977

Ministr vnitra:

doc. PhDr. Jaromír OBZINA, CSc., v.r.

Provedeno 1/2

Obdržel:

M, N a útvary FMV podle
zvláštního rozdělovníku

Záznam

S rozkazem byli seznámeni (dne - kým):

Opatření učiněná k provedení rozkazu:

Kontrolou pověřen:

Datum: Podpis náčelníka:

RMV ČSSR č. 48/1978 - Opatření s příjmy emigrace tajných spolupracovníků kontrazvidky.

www.uph.gov.sk

S M Ě R N I C E
PRO PRÁCI SE SPOLUPRACOVNÍKY KONTRARozVĚDKY
(A - oper - I - 3)

Č Á S T I

Spolupracovníci kontrarozvědky

Čl. 1

Kontrarozvědka se při plnění svého poslání opírá o pomoc československých občanů a cizinců, kteří jsou ochotni a mají předpoklady s kontrarozvědkou spolupracovat.

Čl. 2

Spolupracovníky kontrarozvědky tvoří:

- a/ tajní spolupracovníci,
- b/ důvěrníci.

Tajný spolupracovník

Čl. 3

Tajný spolupracovník je osoba, která byla získána ke spolupráci způsobem stanoveným těmito směrnici, udržuje s pracovníky kontrarozvědky konspirativní styk, plní uložené úkoly, podává nebo předává poznatky a informace nebo poskytuje kontrarozvědce pomoc nebo služby, které je nezbytné utajovat.

Čl. 4

Využívání tajných spolupracovníků je hlavním prostředkem činnosti kontrarozvědky proti podvratné činnosti zahraničních nepřátelských rozvědných, ideologických a ekonomických center a seskupení, jejich domácím pomahačům a proti zbytkům vnitřních nepřátel.

Čl. 5

Pracovníci kontrarozvědky v souladu s daným zaměřením činnosti využívají tajných spolupracovníků k odhalování, rozpracování a dokumentování protistátní trestné činnosti a k předcházení takové činnosti pomocí zpravodajsko-taktických, rozkladných, kontrolních, administrativních, právních a dalších opatření.

Čl. 6

(1) Rozlišují se tyto kategorie tajných spolupracovníků:

- a/ rezident,
- b/ agent,
- c/ držitel propůjčeného bytu.

(2) Evidence tajných spolupracovníků se vede podle příslušných směrnic¹⁾.

Rezident

Čl. 7

(1) Rezident je zvláště vybraný, naprosto spolehlivý, životně zkušený a z hlediska kontrarozvědného odborně připravený tajný spolupracovník, který pod vedením pracovníka kontrarozvědky řídí práci těch agentů, které mu k řízení pracovník kontrarozvědky svěříl.

(2) Rezidentem je zpravidla bývalý spolehlivý příslušník Sboru národní bezpečnosti nebo voják vojsk ministerstva vnitra, který pracuje v občanském zaměstnání, nebo prověřený, zkušený a odborně zdatný agent, který má předpoklady pro tuto odpovědnou práci a nebyl získán na základě kompromitujících materiálů.

Čl. 8

Rezident organizuje a udržuje konspirativní styk se svěřenými agenty nebo důvěrníky, podle zaměření stanoveného pracovníkem kontrarozvědky jim ukládá úkoly, přejímá od nich písemné nebo ústní zprávy, které po vyhodnocení odevzdává pracovníku kontrarozvědky, a osobně se podílí na jejich výchově.

Čl. 9

Rezident je získáván a řízen odborně zkušeným a politicky vyspělým pracovníkem kontrarozvědky, zpravidla za přímé účasti nadřízeného náčelníka.

¹⁾ Směrnice pro evidenci, statistiku a administrativu při kontrarozvědné činnosti (A-oper-II-1) vydané RMV ČSSR č. 4/1978.

Čl. 10

Rezidentury se budují zpravidla v pevných objektech a při početné agentuře, kde podmínky pro přímé řízení agentů nebo důvěrníků pracovníkem kontrarozvědky jsou ztížené, je nebezpečí, že dojde k jejich vyzrazení nebo to vyžadují jiné speciální podmínky práce.

Čl. 11

(1) Pracovník kontrarozvědky vybírá a připravuje agenty a důvěrníky, které bude rezident řídit s přihlédnutím k operativní situaci, možnostem a schopnostem rezidenta, zjišťuje a hodnotí vzájemné osobní vztahy mezi agentem nebo důvěrníkem a rezidentem a zkoumá jejich osobní a povahové vlastnosti. Dbá, aby rezident nebyl přímým podřízeným jemu svěřeného agenta nebo důvěrníka a aby je rezident svými schopnostmi, vzděláním, inteligencí a politickou úrovní zpravidla převyšoval.

(2) Pracovník kontrarozvědky svěřuje rezidentu k řízení důvěrníky jen v důležitých a odůvodněných případech.

Agent

Čl. 12

Agent je tajný spolupracovník, který plní úkoly při odhalování, rozpracování a dokumentování protistátní trestné činnosti a úkoly směřující k předcházení a zabránění této trestné činnosti.

Čl. 13

(1) Pod vedením pracovníka kontrarozvědky plní agent zejména tyto úkoly:

- a/ odhaluje a aktivně rozpracovává kádrové rozvědčíky, signály o činnosti nepřátelských rozvědek a jejich agentury z řad československých občanů i cizích státních příslušníků, zjišťuje záměry, formy, metody jejich práce apod.;
- b/ proniká do nepřátelských rozvědných centrál a jiných nepřátelských organizací a center v zahraničí a do organizací československé emigrace;
- c/ zjišťuje a odhaluje pokusy o proniknutí agentury nepřátelských rozvědek, monopolů, organizací a center do důležitých státních, hospodářských, vojenských a jiných objektů a zařízení na území Československé socialistické republiky a zabraňuje úniku utajovaných skutečností z těchto objektů;
- d/ získává poznatky o skrytých nepřátel-

ských projevech a tendencích, odhaluje iniciátory těchto projevů, zjišťuje jejich úmysly, činnost a odhaluje kanály pronikání rozkladné ideologické činnosti vnějších a vnitřních nepřátel v důležitých objektech a zařízeních, v místech soustředění nepřátelských, protisocialistických a protispolečenských živlů a na jiných důležitých úsecích, které jsou objektem rozpracování nebo ochrany kontrarozvědky;

- e/ zjišťuje a rozpracovává nepřátelské osoby, které organizují a provádějí podvratnou, záškodnickou a sabotážní činnost proti našemu státu nebo ostatním socialistickým zemím, proniká do hospodářských seskupení a institucí kapitalistických států a monopolů za účelem odhalení jejich záměrů narušit nebo negativně ovlivnit ekonomiku Československé socialistické republiky a plnění cílů socialistické integrace zemí vzájemné hospodářské pomoci;
- f/ pomáhá při ochraně československé ekonomiky, československých ozbrojených sil a ozbrojených sil Varšavské smlouvy, státních hranic, dopravních a spojovacích prostředků před záškodnickou a sabotážní činností vnějších i vnitřních nepřátel;
- g/ plní konkrétní úkoly při pátrání po osobách a při zpravodajské prověrce osob;
- h/ plní úkoly preventivně výchovního charakteru s cílem předcházet a zabraňovat působení nepřátelské ideologické rozkladné činnosti, hospodářským škodám a mimořádným událostem v československém národním hospodářství a v československých ozbrojených silách, oslabujícím bojovou připravenost vojsk;
- ch/ plní konkrétní úkoly při provádění rozkladné práce v nepřátelském prostředí a podle stanoveného postupu toto prostředí pozitivně ovlivňují.

(2) Úkoly uvedené v odstavci 1 plní agent zpravidla v kontrarozvědném rozpracování konkrétní akce.

Držitel propůjčeného bytu

Čl. 14

Držitel propůjčeného bytu je tajný spolupracovník zvláště získaný za účelem propůjčení bytu či místnosti (dále jen „PB“) k uskutečňování konspiračních schůzek pracovníků kontrarozvědky s tajnými spolupracovníky.

Čl. 15

Držitel PB musí poskytovat záruku utajení zájmu kontrarozvědky, proto se prověrka před

propůjčením bytu nevztahuje pouze na něho, ale i jeho rodinu, blízké příbuzné, popřípadě i další osoby, jež mají k němu nebo k PB bližší vztah.

Čl. 16

Z pověření útvaru kontrarozvědky uzavírá pracovník kontrarozvědky s držitelem PB zvláštní dohodu. V této dohodě se stanoví podmínky využívání PB a povinnosti vyplývající pro obě strany, zejména bezpodmínečná povinnost držitele PB utajit jeho využívání kontrarozvědkou. Musí být zajištěno, aby držitel PB nemohl zjistit totožnost tajných spolupracovníků, kteří přicházejí do PB.

Důvěrník

Čl. 17

Důvěrník je spolupracovník, který pomáhá kontrarozvědce plnit dílčí úkoly státobezpečnostní povahy, především pomocné, orientační a prověřkové úkoly v souvislosti s odhalováním nebo objasňováním protistátní činnosti a organizováním příslušných kontrarozvědných, preventivně výchovných a technických opatření.

Čl. 18

Důvěrníci jsou vybíráni v souladu s potřebami a úkoly vyplývajícími ze státobezpečnostní situace v chráněném či rozpracovávaném objektu a problematice, z řad spolehlivých československých občanů, kteří dobrovolně na podkladě vztahu vzájemné důvěry jsou ochotni podle svých možností a schopností sdělovat kontrarozvědce dílčí státobezpečnostní poznatky nebo poskytovat jí nutnou pomoc a služby.

Čl. 19

Jako důvěrníci se získávají osoby, které zejména mohou:

- a/ sdělovat poznatky o jevech a skutečnostech signalizujících nepřátelskou a trestnou činnost nebo její přípravu prováděnou vnějším nebo vnitřním nepřítelem;
- b/ sdělovat poznatky charakterizující státobezpečnostní situaci v chráněném nebo rozpracovávaném objektu a problematice;
- c/ poskytovat informace souvisící s procesem odhalování zdrojů, pramenů, kanálů pronikání a rozšiřování nepřátelské ideologie, negativních tendencí a nálad mezi

jednotlivci a skupinami československých občanů nebo i cizinců;

- d/ upozorňovat na podezřelý zájem cizinců a československých občanů o chráněné důležité objekty, ústavy a zařízení, o činnostech v nich nebo o osoby tam pracující;
- e/ preventivně působit na stanovených objektech, zejména upozorňovat na možnost narušení výrobních a technologických procesů a na možnost vzniku mimořádných událostí i jiných negativních jevů v závodech, podnicích, úřadech, československých ozbrojených silách a sdělovat názory na příčiny mimořádných událostí a jevů, ke kterým v tomto prostředí došlo;
- f/ upozorňovat na nedostatky při ochraně utajovaných skutečností a na jevy signalizující ohrožení nebo vyzrazení utajovaných skutečností;
- g/ doplňovat údaje k prověřovaným osobám;
- h/ plnit jiné úkoly pro útvar kontrarozvědky na základě potřeb v chráněném či rozpracovávaném objektu a problematice.

Čl. 20

[1] Pracovník kontrarozvědky při výběru důvěrníka provádí jeho základní prověrku, přesvědčí se o jeho spolehlivosti, důvěryhodnosti apod. a po souhlasu náčelníka oddělení kontrarozvědného útvaru s ním naváže styk.

[2] Souhlas náčelníka oddělení je vyjádřen podpisem na stručném písemném návrhu, který je zároveň po schválení podkladem pro blokaci.

Čl. 21

[1] Styk s důvěrníkem uskutečňuje pracovník kontrarozvědky nebo rezident nepravdělně, podle potřeby a vývoje státobezpečnostní situace v problematice a na úseku, kde je předpokládáno jeho využití.

[2] Není přípustné uskutečňovat schůzky s důvěrníky v PB a konspiračních bytech (dále jen „KB“). Místo styku s důvěrníkem volí pracovník kontrarozvědky nebo rezident s ohledem na jeho společenské postavení, služební nebo pracovní zařazení, veřejnou činnost apod.

Čl. 22

Styk pracovníka kontrarozvědky s důvěrníkem se zpravidla (zejména jestliže je to přání důvěrníka) utajuje. Zvláště se utajuje styk s důvěrníky, o nichž se uvažuje jako o mož-

ných kandidátech na tajné spolupracovníky v pozdější době.

Čl. 23

(1) Při využívání informací musí pracovník kontrarozvědky dbát na utajení osoby důvěrníka, který informaci kontrarozvědce poskytl. Chce-li informaci důvěrníka veřejně použít, informuje o tom důvěrníka.

(2) Od důvěrníka je možno vyžadovat a přijímat písemné informace jen tehdy, nemá-li k tomu sám výhrady; v ostatních případech a o závažných sděleních důvěrníků pořizuje pracovník kontrarozvědky záznamy.

Čl. 24

Důvěrníci jsou vedeni v seznamu u náčelníka oddělení kontrarozvědného útvaru a evidování ve formě blokace zájmových osob²⁾.

Čl. 25

(1) Důvěrník nemůže nahrazovat tajné spolupracovníky.

(2) Důvěrník může být využíván jen v rozsahu čl. 17 a čl. 19 a k prohlubování státobezpečnostních poznatků, které sám oznámil. Nesmí plnit úkoly týkající se rozpracování státobezpečnostních případů, při kterých je nutno odkrýt kontrarozvědný zájem, metody a formy práce kontrarozvědky.

(3) Důvěrník, který splňuje předpoklady pro plnění úkolů v kontrarozvědném rozpracování a v předchozím styku s řídicím pracovníkem dodržoval zásady konspirace, může být získán jako agent nebo držitel PB.

ČÁST II

Výběr, prověřování a získávání tajných spolupracovníků

Výběr kandidátů tajných spolupracovníků

Čl. 26

Pracovník kontrarozvědky vychází při výběru kandidátů tajných spolupracovníků (dále jen „kandidáti“) z důkladné znalosti situace a z ní vyplývající konkrétní potřeby využití

²⁾ Směrnice pro evidenci, statistiku a administrativu při kontrarozvědné činnosti (A-oper-II-1) vydané RMV ČSSR č. 4/1978.

tajných spolupracovníků k plnění státobezpečnostních úkolů.

Čl. 27

Při výběru kandidátů se uplatňují jednak obecná hlediska vztahující se na všechny tajné spolupracovníky, jednak speciální hlediska daná konkrétní státobezpečnostní situací a předpokládanými úkoly, které má kandidát po získání plnit.

Čl. 28

Obecná hlediska zahrnují zejména základní intelektuální, psychologické a fyzické předpoklady kandidáta, objektivní a subjektivní podmínky spolupráce.

Čl. 29

Speciální hlediska jsou například požadavky, aby kandidát měl předpoklady k pronikání do nepřátelských rozvědných centrální a emigrantských seskupení, k rozpracování konkrétního případu a pro plnění zpravodajských úkolů ve specifickém prostředí.

Prověrka kandidáta

Čl. 30

Pracovník kontrarozvědky musí v období výběru kandidáta shromáždit podklady k jeho prověrce. Rozsah a hloubka těchto podkladů vychází z charakteru kandidáta a z předpokládaných úkolů, které má plnit po získání. Prověrka musí být prováděna vždy důkladně tak, aby její výsledek byl co nejobjektivnější.

Čl. 31

(1) Podklady k prověrce kandidáta získává pracovník kontrarozvědky administrativní prověrkou, kontrarozvědnými prostředky a osobním stykem s kandidátem.

(2) Administrativní prověrkou jsou při dodržování zásad konspirace a za využívání stanovených legend získávány údaje z oficiálních i polooficiálních pramenů, jako jsou služební a pracovní hodnocení, zprávy o pověsti a jiná vyjádření.

(3) Při prověrce kandidáta kontrarozvědnými prostředky se využívají především tajní spolupracovníci a důvěrníci. V odůvodněných případech se podklady k prověrce kandidáta získávají též pomocí zpravodajsko-technických úkonů a sledování.

Čl. 32

(1) Pracovník kontrarozvědky prověřuje zejména předpoklady kandidáta pro plnění státobezpečnostních úkolů, jeho politickou spolehlivost, hodnověrnost a serióznost, stupeň důvěry u rozpracovávané osoby, schopnost navazovat styky se zájmovými osobami, schopnost dodržovat konspiraci apod.

(2) Prověrku a soustřeďování materiálů k osobě kandidáta vede pracovník kontrarozvědky v osobním spise kandidáta až do doby, kdy bude předložen a příslušným náčelníkem schválen ke spolupráci.

(3) Prověrka kandidáta je prováděna jen po dobu nezbytně nutnou k získání všech důležitých materiálů k objektivnímu posouzení osoby kandidáta.

Čl. 33

(1) Osobní styk s vybraným kandidátem slouží pracovníku kontrarozvědky k osobnímu poznání, k ověření a prohloubení poznatků, které o něm získal administrativní prověrkou a kontrarozvědnými prostředky, dále ke zjištění vztahu kandidáta k Státní bezpečnosti a ochoty sdělovat informace.

(2) Osobní styk s kandidátem musí být uskutečňován tak, aby nebyla předem narušena konspirace budoucího tajného spolupracovníka a nebyly mu odhaleny formy a metody práce kontrarozvědky, ani skutečný důvod styku.

Vyhodnocení prověrky kandidáta

Čl. 34

Po soustřeďení potřebných poznatků o kandidátu přistupuje pracovník kontrarozvědky k jejich vyhodnocení. Dojde-li k závěru, že kandidát odpovídá požadavkům pro něž byl vybrán, zpracuje návrh na získání ke spolupráci tajného spolupracovníka (příloha č. 2), který předkládá ke schválení náčelníku s příslušnou schvalovací pravomocí. Tím se uzavírá období výběru a prověřování kandidáta.

Čl. 35

Dojde-li pracovník kontrarozvědky k závěru, že kandidát neodpovídá požadavkům, seznámí s výsledkem vyhodnocení náčelníka, který rozhodne o tom, zda se osobní spis kandidáta:

a/ uloží do archivu (nejméně na dobu 5 let);

b/ nebo zruší (nemají-li materiály žádnou státobezpečnostní hodnotu) a v evidenci se uloží jen záznam o získávání ke spolupráci a uvedením důvodu, proč bylo od záměru upuštěno.

Motivace získávání tajných spolupracovníků

Čl. 36

Tajní spolupracovníci jsou získáváni:

- a/ na základě ideových pohnutek;
- b/ na základě výhod;
- c/ na základě kompromitujících skutečností.

Čl. 37

(1) Žádný ze způsobů získávání tajných spolupracovníků uvedených v čl. 36 nelze považovat za přednostní sám o sobě; volba způsobu je vždy dána obsahem získaných podkladů s předpokládaným cílem využití tajného spolupracovníka, přičemž platí vždy zásada, že získávaný tajný spolupracovník se rozhoduje na základě vlastního uvážení a rozhodnutí. Dobrovolnost ze strany získávaného tajného spolupracovníka je základní a nejvhodnější zásada při získávání tajných spolupracovníků.

(2) Za určitých specifických podmínek práce kontrarozvědky, zejména tam, kde by byly ohroženy zvláště důležité obranné, politické nebo ekonomické zájmy státu, je možno s ohledem na povahu případu spolupráci vyžadovat. Takovým případem je např. bezprostřední nebezpečí vyzvědačství, teroru, sabotáže, záškodnictví nebo jiné případy zvláště závažného ohrožení československé ekonomiky a ekonomik socialistických států.

Čl. 38

Ideové pohnutky

Ideovou pohnutkou je osobní přesvědčení získávaného tajného spolupracovníka o nutnosti boje proti vnějšímu i vnitřnímu nepříteli, vyplývající z marxisticko-leninského světového názoru, socialistického vlastenectví, odporu k imperialismu a imperialistickým válkám, nenávisti k imperialistickým rozvědkám nebo některým jejich pracovníkům, odporu k vnitřnímu nepříteli (zejména po zkušenostech z roku 1968), nutnosti ochrany a obrany politických, ekonomických i vojenských zájmů Československé socialistické republiky a ostatních zemí socialistického společenství. Ideové pohnutky mohou být rovněž založeny na osob-

ním zájmu získávaného tajného spolupracovníka o bezpečnostní problematiku a činnost kontrarozvědky.

Čl. 39

V ý h o d y

[1] Dobrovolné rozhodnutí spolupracovat s kontrarozvědkou se může opírat o určité výhody poskytované tajnému spolupracovníku v průběhu spolupráce.

[2] Mezi hmotné výhody může patřit pravidelný plat, hmotné zajištění rodiny tajného spolupracovníka, ukládání předem stanovených částek na jeho vkladní knížku, cílové prémie a jiné formy hmotných odměn nebo jiných výhod, které mohou být mezi tajným spolupracovníkem a kontrarozvědkou předem dohodnuty na počátku nebo v průběhu spolupráce, popřípadě stanoveny ve smlouvě.

Čl. 40

Kompromitující skutečnosti

Ve zdůvodněných případech jsou získávání tajní spolupracovníci na základě kompromitujících skutečností. Tajný spolupracovník získávaný tímto způsobem se rozhodne na základě vlastního uvážení, zda spolupráce s kontrarozvědkou je pro něho výhodnější než důsledky, které by ho použitím kompromitujících skutečností postihly.

Čl. 41

[1] Kompromitující skutečnosti ohrožují pověst získávaného tajného spolupracovníka na veřejnosti, v zaměstnání či osobním životě nebo umožňují jeho postih pro porušení zákonů a jiných právních předpisů. V takovém případě musí jít zpravidla o činy nižší společenské nebezpečnosti, která současně není vyšší, než nebezpečnost předpokládané trestné činnosti, k jejímuž odhalení má být tajný spolupracovník využit. Závažnost kompromitujících skutečností nutno posuzovat z hlediska osoby získávaného tajného spolupracovníka a prostředí, ve kterém žije a pracuje.

[2] U cizince může jít též o kompromitaci před zákony mateřské země, před institucemi nebo organizacemi, jejichž úkoly v Československé socialistické republice plní nebo skutečnosti, které ohrožují jiné zájmy.

Čl. 42

Nedojde-li k získání tajného spolupracovníka na základě kompromitujících skutečností, rozhodne náčelník s příslušnou pravomocí, při respektování zákonů, zda a jak budou tyto skutečnosti použity.

Čl. 43

Na základě kompromitujících skutečností mohou být získáváni jen agenti, v žádném případě však držitelé PB a rezidenti.

Získávání ke spolupráci a vázací akt

Čl. 44

[1] Po schválení návrhu na získání tajného spolupracovníka příslušným náčelníkem provádí pracovník kontrarozvědky přípravu na vázací akt, která vychází z předem stanoveného postupu uvedeného v návrhu. Vázací akt musí být uskutečněn v co nejkratší době, nejpozději do 30 dnů po schválení návrhu. Jsou-li odůvodněné překážky, zpracuje pracovník kontrarozvědky doplněk návrhu se zdůvodněním a předloží doplněk ke schválení náčelníku, který návrh schválil.

[2] Vázací akt se provádí v prostředí, které zaručuje jeho utajení a ničím nerušený průběh. Nejvhodnější jsou k tomu účelu vybrané místnosti umožňující konspirativní příchod a odchod získávaného tajného spolupracovníka.

[3] Vázání tajného spolupracovníka provádí pracovník kontrarozvědky, který ho bude řídit. Příslušný náčelník rozhodne, zda se vázacího aktu zúčastní sám, nebo podle potřeby jím určený další pracovník.

Čl. 45

[1] Během vázacího aktu dodržuje pracovník kontrarozvědky předem stanovený postup, který upravuje podle vývoje situace a chování získávaného tajného spolupracovníka, zejména z hlediska využití kompromitujících skutečností.

[2] Ve složitých případech vázání (zejména na základě kompromitujících skutečností, vázání cizinců, zvláštního zájmu apod.) znamená se průběh vázacího aktu nahrávací technikou nebo se provádí jiná dokumentace při zachování zásad konspirace.

[3] Při vázacím aktu a instruktáži se neodhalují všechny formy a metody práce a zájmy kontrarozvědky, postupuje se pouze v roz-

sahu nutném pro počáteční spolupráci a přihlíží se k úkolům, které bude tajný spolupracovník v počátku spolupráce plnit.

Čl. 46

(1) Souhlasí-li získávaný tajný spolupracovník se spoluprací, podpisuje připravený závazek ke spolupráci nebo jej sepiše sám volnou formou.

(2) Písemný závazek se nevyžaduje v případech, kdy by jeho podpis mohl ohrozit dobrý vztah získávaného tajného spolupracovníka ke spolupráci s kontrarozvědkou. V tomto případě postačí ústní souhlas získávaného tajného spolupracovníka.

(3) Získaný tajný spolupracovník si sám zvolí krycí jméno; neučiní-li tak, určí je pracovník kontrarozvědky.

Čl. 47

Po přijetí písemného nebo ústního závazku provede pracovník kontrarozvědky instruktáž získaného tajného spolupracovníka, při které ho poučí o obsahu a hlavních zásadách spolupráce, zejména o zásadách konspirace. Současně s ním projedná nejbližší konkrétní úkoly, způsob jejich plnění a způsob vzájemného styku.

Ukončení vázacího aktu

Čl. 48

Po skončení vázacího aktu sepiše pracovník kontrarozvědky o jeho průběhu záznam, ve kterém stručně zhodnotí průběh rozmluvy, chování získávaného tajného spolupracovníka, zejména jeho reakci na nabídku spolupráce, dále podstatu informací poskytnutých tajným spolupracovníkem a uvede první úkol, který tajnému spolupracovníku uložil.

Čl. 49

Záznam o průběhu vázacího aktu předloží pracovník kontrarozvědky náčelníku, který schvaloval návrh na získání tajného spolupracovníka. Po jeho souhlasu registruje tajného spolupracovníka podle příslušných směrnic³⁾.

³⁾ Směrnice pro evidenci, statistiku a administrativu při kontrarozvědné činnosti (A-oper-II-1) vydané RMV ČSSR č. 4/1978.

Čl. 50

(1) Nebylo-li dosaženo závazku ke spolupráci nebo na základě nově vzniklých okolností v průběhu vázacího aktu bylo od získání ke spolupráci upuštěno, pracovník kontrarozvědky uzavře zprávu návrhem na uložení materiálů do archivu.

(2) Po souhlasu příslušného náčelníka se zpráva ukládá se všemi podklady do archivu. Nemají-li materiály státobezpečnostní hodnotu, postupuje se podle čl. 35 písm. b/.

Získávání tajných spolupracovníků - cizinců

Čl. 51

(1) Cizinec může být získáván ke spolupráci s kontrarozvědkou jen jako agent.

(2) Při získávání cizinců ke spolupráci s kontrarozvědkou se postupuje podle obecných principů uplatňovaných u všech tajných spolupracovníků, přičemž je třeba dbát některých specifických rysů.

(3) Vázacímu aktu musí předcházet důkladné kontrarozvědné rozpracování cizince. Po skončení rozpracování, kdy cizinec se ukáže jako vhodný typ agenta, je zpravidla uplatňována metoda postupného připoutávání, při kterém pracovníci kontrarozvědky vystupují při styku s cizincem buď pod krytím (legendou) nebo otevřeně (bez legendy).

(4) Zásadou při uplatňování styku s cizincem je, aby byl veden způsobem, který snižuje na nejnižší míru riziko vyžrazení záměrů kontrarozvědky nepovolaným osobám nebo protivníku.

Čl. 52

Získávání cizinců ke spolupráci provádějí jazykově kvalifikovaní a zkušení náčelníci nebo pracovníci kontrarozvědky mající předpoklady k jednání s cizinci.

ČÁST III

Rízení tajných spolupracovníků

Odpovědnost za řízení tajných spolupracovníků

Čl. 53

Rízení tajných spolupracovníků je vysoce náročná a odpovědná činnost, při které musí být uplatňovány všechny správné, vědecky

podložené a v praxi osvědčené zásady řídicí a organizátorské práce.

Čl. 54

Za dodržování příslušných směrnic a uplatňování správných metod při řízení tajných spolupracovníků je odpovědný pracovník kontrarozvědky a jeho nejbližší náčelník. Ke stanovení koncepce řízení jednotlivých tajných spolupracovníků se přistupuje diferencovaně a s přihlédnutím k charakteru tajného spolupracovníka a k úkolům, které bude plnit. Pracovník kontrarozvědky navrhuje postup ve všech základních oblastech a bázích řídicího procesu, který schvaluje nadřízený náčelník.

Výchova tajných spolupracovníků

Čl. 55

(1) Výchova tajných spolupracovníků musí být promyšlená, systematická a konkrétní. Přístup k jednotlivým tajným spolupracovníkům, zaměření a obsah výchovy i její metody volí pracovník kontrarozvědky s ohledem na osobnost tajného spolupracovníka, jeho charakterové rysy a vlastnosti, společenské postavení apod. Vychází z okolností a podmínek, za kterých byl tajný spolupracovník získán ke spolupráci, ze zkušeností ze styku a spolupráce s ním. Volí individuální přístup s cílem, aby tajný spolupracovník získal k pracovníku kontrarozvědky naprostou důvěru, ve spolupráci byl iniciativní a ochotně předával výsledky splněných úkolů.

(2) Zvýšenou pozornost věnuje pracovník kontrarozvědky tajným spolupracovníkům získaným na základě kompromitujícího materiálu a dbá, aby jeho vliv na tajného spolupracovníka byl silnější a trvalejší, než vliv osob z nepřátelského prostředí.

(3) Zvláště citlivě a s individuálním přístupem se postupuje při výchově tajných spolupracovníků z řad cizinců.

Čl. 56

Pracovník kontrarozvědky při výchově tajných spolupracovníků používá zejména těchto metod:

a/ vede tajné spolupracovníky tak, aby správně chápali mezinárodní i vnitropolitické otázky, zejména otázky bezpečnosti a ochrany Československé socialistické republiky i ostatních socialistických států. V tomto směru výchovnou práci zaměřuje tak, aby vedla ke zvyšování a upevňování oddanos-

ti tajných spolupracovníků k socialistickému společenskému a státnímu zřízení, k prohlubování jejich politického uvědomění a internacionálního postoje;

- b/ reaguje na nesprávné politické názory a postoje tajného spolupracovníka a jeho dotazy vysvětluje se znalostí věci. Zvláštní pozornost věnuje těm tajným spolupracovníkům, kteří rozpracovávají cizince anebo osoby z řad protisocialistických, oportunistických a jiných nepřátelských živlů;
- c/ vyžaduje včasné a přesné plnění uložených úkolů. Tuto zásadu prosazuje důsledně, ale taktně. Při řízení tajných spolupracovníků se musí vystríhat povrchnosti a formálnosti, působit na ně výchovně, zejména osobním příkladem;
- d/ provádí rozbor chování tajných spolupracovníků, poukazuje na jejich chyby a nedostatky a poskytuje jim pomoc při jejich odstraňování. Volí přitom vhodnou formu, aby je neodvrátil od spolupráce. Projevuje zájem o jejich osobní život. Pečuje o vytváření příhodných podmínek pro rozvíjení další spolupráce.

Odborná příprava a výcvik tajných spolupracovníků

Čl. 57

Odborná příprava musí být vždy v souladu s předpokládaným využitím tajného spolupracovníka. Musí vycházet z konkrétní situace, charakteru případu a ochraňovaného nebo rozpracovávaného případu, objektu či problematiky. Obsah náplně odborného výcviku se uvádí v dokumentaci, která se zakládá do svazku tajného spolupracovníka.

Čl. 58

Tajný spolupracovník je zdokonalován ve znalosti a uplatňování konspirace při plnění úkolů. Podle potřeby je veden k navazování a rozšiřování potřebných styků v rozpracovávaném případě, objektu či problematice a je připravován na způsob jednání s lidmi z nepřátelského prostředí, s nimiž se dostane do styku při plnění úkolů.

Čl. 59

Tajný spolupracovník, který je připravován k plnění speciálních úkolů nebo k práci v zahraničí, je po souhlasu příslušného náčelníka speciálně cvičen ve fotografování, znalosti zásad sledování a obrany proti sledování a dal-

ších potřebných úkonech. Spolehliví tajní spolupracovníci jsou po souhlasu náčelníka oddělení seznamováni v rozsahu nezbytně nutném s některými metodami a způsoby práce imperialistických rozvědek, jejich agentury a třídních nepřátel.

Čl. 60

Odbornou přípravu a výcvik tajného spolupracovníka provádí zpravidla sám řídicí pracovník kontrarozvědky. Jestliže to vyžaduje zvláštní situace nebo povaha výcviku, provádí výcvik náčelníkem pověřený specialista. Musí však být dodržena zásada, že s tajným spolupracovníkem připravovaným pro speciální úkoly se má seznamovat co nejmenší počet osob.

Úkolování a vytěžování tajných spolupracovníků

Čl. 61

Úkolování tajných spolupracovníků musí být v souladu se zaměřením kontrarozvědky a stanovenými základními úkoly pro činnost jednotlivých útvarů kontrarozvědky.

Čl. 62

Pracovník kontrarozvědky je povinen stanovit koncepci činnosti tajného spolupracovníka z hlediska předpokládaných perspektiv a cílů využití, s přihlédnutím ke všem okolnostem, které ovlivňují nebo mohou v budoucnu ovlivnit výsledky spolupráce.

Čl. 63

Pracovník kontrarozvědky je povinen se pečlivě připravit na každou schůzku s tajným spolupracovníkem. Stanovené úkoly musí odpovídat státobezpečnostní situaci, možností a schopností tajného spolupracovníka. Přípravu na schůzku schvaluje náčelník oddělení. Úkoly musí být konkrétní, musí být na schůzkách řádně vysvětleny a s tajným spolupracovníkem projednány nejvhodnější formy plnění spolu s vytvořením podmínek pro jejich provedení a stanovena linie chování. Pracovník kontrarozvědky dbá, aby tajný spolupracovník nepřebíral úkoly formálně a neplnil je mechanicky.

Čl. 64

Pracovník kontrarozvědky předává úkoly tajnému spolupracovníku ústně. Písemně pře-

dává úkoly na schůzce v případech připravovaného výjezdu spolupracovníka do zahraničí a jestliže to vyžaduje přesný postup, zejména při zapojování více tajných spolupracovníků do případu, k prověřce jiného tajného spolupracovníka a při použití zpravodajské techniky nebo úkonů, anebo při plnění zvlášť důležitých úkolů. Tyto písemnosti však nesmějí být tajnému spolupracovníku ponechány.

Čl. 65

Tajnému spolupracovníku nelze ukládat takové úkoly, které by ho vedly k provokačnímu jednání nebo jejichž plněním by docházelo k porušování socialistické zákonnosti.

Čl. 66

Vytěžování tajného spolupracovníka na schůzkách musí odpovídat jeho povaze a mentalitě. Volba nejvhodnějšího způsobu vytěžování napomáhá k vytvoření vztahu naprosté důvěry tajného spolupracovníka k pracovníku kontrarozvědky, který je jedním z předpokladů, aby tajný spolupracovník podával zprávy pravdivé, nezkrácené a úplné.

Čl. 67

Pracovník kontrarozvědky přebírá od tajného spolupracovníka:

- a/ písemné zprávy;
- b/ ústní zprávy, které při jednání písemně sám zaznamenává;
- c/ ústní zprávy nahrané nahrávací technikou;
- d/ ústní zprávy bez záznamu, které po jednání sám písemně zpracuje.

Čl. 68

(1) Tajný spolupracovník není povinen podávat zprávy písemně a má-li výhrady, nemusí je ani podepisovat.

(2) Pracovník kontrarozvědky však vede tajného spolupracovníka k tomu, aby písemně předával zprávy o zajímavých případech a signálech, ve zpravodajských kombinacích a ve všech případech zvláštní důležitosti.

Čl. 69

Schůzek s tajnými spolupracovníky se v případě potřeby zúčastňuje náčelník pracovníka, který tajného spolupracovníka řídí, zejména jestliže je to potřeba v zájmu kontroly, konzultace závažných zpráv a úkolů, popřípadě

ukončení spolupráce. Podle potřeby, po souhlasu náčelníka se schvalovací pravomocí, se může schůzek zúčastnit také orgán jiného kontrarozvědného útvaru.

Sepisování zvláštní smlouvy s tajným spolupracovníkem

Čl. 70

Při vysazování tajného spolupracovníka do zahraničí nebo při jeho využití v důležité akci, při níž jemu nebo členu jeho rodiny může vzniknout materiální újma, škoda na zdraví, ztížení společenského uplatnění nebo jiná škoda, uzavírá se zvláštní smlouva, která zakotvuje práva a povinnosti tajného spolupracovníka v souvislosti s plněním uloženého úkolu.

Čl. 71

Účelem smlouvy podle předchozího článku je vymezení práva a povinnosti a stanovit způsob a výši náhrady škody, ušlého výdělku a jiných závazků kontrarozvědky vůči tajnému spolupracovníku, dát mu sociálně právní záruky a tím vytvořit podmínky pro úspěšné plnění úkolů.

Čl. 72

Smlouva může být uzavírána i s některými rezidenty, kterým řízení agentů a důvěrníků způsobuje újmu například na pravidelném příjmu.

Čl. 73

V uvedených případech musí mít uzavírací smlouva časové ohraničení, stanovící vznik a zánik smlouvy, popřípadě podmínky, na kterých se ruší.

Čl. 74

Na přípravě textu smlouvy se mimo pracovníka kontrarozvědky podílí podle potřeby i právník kontrarozvědného útvaru, který zpravidla není seznamován se jménem a osobou tajného spolupracovníka. Smlouva se nepředává tajnému spolupracovníku, ale ukládá se do příslušného svazku tajného spolupracovníka.

Čl. 75

Návrh smlouvy před uzavřením schvaluje:
a/ u tajných spolupracovníků vysazovaných

k plnění úkolů do zahraničí — ministr vnitra Československé socialistické republiky;
b/ u ostatních tajných spolupracovníků — náčelník s příslušnou schvalovací pravomocí upravenou zvláštním předpisem⁴).

Čl. 76

Smlouvu s tajným spolupracovníkem uzavírá příslušný pracovník kontrarozvědky. Její plnění nabývá platnosti souhlasem náčelníka se schvalovací pravomocí.

Čl. 77

Hodnocení zpráv tajných spolupracovníků

Pracovník kontrarozvědky po schůzce s tajným spolupracovníkem:

- a/ vyhotoví podle předtisku na tiskopise MV č. skl. 710 (záznam o schůzce s TS) stručný záznam i tehdy, nebyla-li schůzka vinou tajného spolupracovníka uskutečněna, nebo z ní nebyla získána žádná zpráva. Záznam založí do svazku tajného spolupracovníka. Písemnou zprávu na tiskopis zpracovává jen tehdy, byly-li předány státobezpečnostní poznatky;
- b/ každou získanou zprávu přehodnotí z hledisek hodnověrnosti, objektivnosti a závažnosti, prozkoumá její návaznost na již známé poznatky a navrhne další opatření. Zprávu předává k informaci nadřízenému náčelníku, který opatření schválí, doplní nebo jen pozmění;
- c/ o obsahu zvláště důležitých zpráv ihned informuje nadřízeného náčelníka a ten služebního funkcionáře, který je kompetentní rozhodnout o použití zprávy.

Kontrola činnosti tajných spolupracovníků

Čl. 78

[1] Pracovník kontrarozvědky je povinen pravidelně a systematicky kontrolovat činnost a výslednost práce tajných spolupracovníků, způsob jejich chování na pracovišti a v jejich soukromém životě.

[2] Cílem kontroly je získat optimální záruky, že tajný spolupracovník plní čestně a svědomitě uložené úkoly, předává pravdivé informace, není dekonspirován, neprovokuje k nepřátelské činnosti, nezrazuje a plní úkoly způsobem, který mu byl uložen.

⁴) NMV ČSSR č. 1/1977.

(3) Jednou ročně provádí pracovník kontrarozvědky písemné vyhodnocení kontrolních opatření k tajnému spolupracovníku a jejich výsledků.

Čl. 79

Kontrolní opatření se provádějí:

- a/ ověřováním všech získaných poznatků, jejich porovnáním s návaznými poznatky a zpětným vytěžováním;
- b/ podle potřeby všemi dosažitelnými prostředky, zejména za použití dalších spolupracovníků při nasazení v důležitých akcích, ve zpravodajských kombinacích apod., popřípadě i za pomoci zpravodajské techniky;
- c/ okamžitě za pomoci všech dostupných kontrarozvědných prostředků (včetně technických úkonů), byl-li získán poznatek, který by nasvědčoval možnostem zrahy, dekonspirace, dublování, zneužívání spolupráce nebo páčání trestné činnosti tajným spolupracovníkem.

Čl. 80

Účelem kontrolních opatření je zamezit již v samotném počátku jakékoliv negativní činnosti tajného spolupracovníka, která by mohla nepříznivě ovlivnit další průběh plnění úkolů tajným spolupracovníkem a úkolů kontrarozvědky.

Čl. 81

(1) Na kontrole výslednosti práce a činnosti tajných spolupracovníků se podílejí nadřízení náčelníci pracovníků kontrarozvědky, především těmito způsoby:

- a/ zúčastňují se kontrolních schůzek, ukáže-li se nutnost řešit některé důležité otázky, nebo jestliže je tajný spolupracovník připravován k plnění složitých úkolů (před vysazením do zahraničí, zpravodajské kombinace apod.);
- b/ individuálně hodnotí jednotlivé tajné spolupracovníky na základě materiálů, které připravují a předkládají pracovníci kontrarozvědky. Povinně provádějí komplexní prověrku stavu a úrovně práce s tajnými spolupracovníky a vyhodnocují, zda agenturní síť z hlediska početnosti, rozmístění, kvality, zaměření a výsledků práce odpovídá potřebám státobezpečnostní situace v ochraňovaném nebo rozpracovávaném objektu, v problematice apod.;
- c/ provádějí případné úpravy a změny ve využití a zaměření jednotlivých tajných spo-

lupracovníků a na základě zjištěných skutečností provádějí příslušná opatření k doplňování a zkvalitňování agenturní sítě.

(2) Z výsledků kontrol, zejména při schůzkách s tajným spolupracovníkem se pořizuje zápis s příslušnými závěry, který se ukládá do svazku spolupracovníka.

Hodnocení činnosti tajných spolupracovníků

Čl. 82

Pracovník kontrarozvědky provádí hodnocení tajných spolupracovníků vždy po rozboru splnění důležitých úkolů, přičemž musí brát v úvahu změny v jeho vývoji a odborném růstu. Přihlíží rovněž k výsledkům výchovného působení, k výsledkům kontrolních a prověřkových opatření, čímž zejména bere v úvahu výsledky plnění konkrétních úkolů a perspektivy dalšího možného využití tajného spolupracovníka.

Čl. 83

(1) Hodnocení, které se provádí nejméně jednou za rok, obsahuje komplexní zhodnocení plnění úkolů tajného spolupracovníka podle stanovených cílů a další konkrétní zaměření, které schvaluje příslušný náčelník.

(2) Hodnocení tajného spolupracovníka se doplňuje ihned o nové podstatné skutečnosti (osobní změny, změny kontrarozvědných či rozvědných kvalit).

(3) Hodnocení se přikládá k memorandu (vzor v příloze č. 1), které se doplňuje jednou za dva roky.

Čl. 84

(1) Hodnocení se provádí vždy při podezření z dekonspirace nebo zrahy, v případě emigrace, ukončované spolupráce tajného spolupracovníka nebo jeho převedení k řízení jinému pracovníku kontrarozvědky a v případech uvedených v čl. 95.

(2) Při emigraci tajného spolupracovníka je nutno mimo závěrečné zprávy vypracovat zvláštní vyhodnocení o emigraci⁵⁾.

Čl. 85

Nadřízený náčelník odpovídá za hodnocení tajného spolupracovníka a osobně se podílí na

⁵⁾ RMV ČSSR č. 48/1972.

jeho hodnocení v případě, kdy tajný spolupracovník:

- a/ je připravován ke splnění důležitých speciálních úkolů;
- b/ má být využit jiným kontrarozvědným útvarem, nebo
- c/ ztratil možnost využití v dosavadní problematice.

Odměňování tajných spolupracovníků

Čl. 86

(1) Odměňování tajných spolupracovníků je nutno považovat za součást výchovné práce, přičemž druh a množství odměn musí být závislé na důležitosti plněných úkolů, na dosažených pracovních výsledcích, iniciativě tajného spolupracovníka, na množství a kvalitě předaných zpráv nebo důležitosti materiálu.

(2) Druh a výši odměn navrhuje pracovník kontrarozvědky s přihlédnutím k mentalitě, povahovým vlastnostem a společenskému postavení tajného spolupracovníka. Forma odměny může být hmotná nebo morální. Při poskytování odměn musí být zajištěna plná konspirace jejich zdroje.

Čl. 87

Hmotnou odměnou je zpravidla:

- a/ nepravdělná finanční nebo věcná odměna předávaná na základě návrhu pracovníka kontrarozvědky po zhodnocení výsledků činnosti tajného spolupracovníka a s přihlédnutím k množství a kvalitě předaných zpráv;
- b/ jednorázová finanční nebo jiná výpomoc poskytnutá v důsledku mimořádné sociální potřeby tajného spolupracovníka;
- c/ věcná odměna jiného charakteru nebo služba k uspokojení osobních potřeb tajného spolupracovníka;
- d/ finanční odměna v předem dohodnuté výši po splnění určitého náročného úkolu nebo komplexu úkolů;
- e/ pravidelná finanční odměna ve zvláštních případech bez přímé závislosti na množství a kvalitě získaných zpráv, vyplácená tajnému spolupracovníku buď osobně nebo jiným způsobem (rezident, agent mimo území státu apod.);
- f/ v cizí měně u tajných spolupracovníků (cizinců i československých občanů), kteří plní úkoly v zahraničí.

Čl. 88

(1) Příjem finančních a věcných odměn potvrdí tajný spolupracovník na stvrzence krycím jménem, přičemž pracovník kontrarozvědky přihlíží k charakteru a mentalitě tajného spolupracovníka.

(2) Pokud ve výjimečných případech nebude možné nebo vhodné doklad vyžadovat, doloží pracovník kontrarozvědky předání odměny náhradním dokladem, který schvaluje příslušný náčelník⁶⁾.

Čl. 89

Pracovník kontrarozvědky hradí ihned po splnění úkolů veškeré výlohy tajného spolupracovníka vzniklé při plnění uloženého úkolu.

Čl. 90

Morální odměna tajnému spolupracovníku

(1) Morální odměnou za činnost tajného spolupracovníka je jeho zhodnocení na besedě konané zpravidla v přítomnosti nadřízeného nebo vyššího služebního funkcionáře, který ocení dosavadní práci tajného spolupracovníka a její výslednost.

(2) V některých případech hodných zvláštního zřetele, například u dlouhodobého tajného spolupracovníka mimořádných kvalit, lze po ukončení spolupráce prostřednictvím příslušných stranických orgánů (při zachování zákonem stanovených podmínek) navrhnout tajného spolupracovníka ke státnímu vyznamenání.

Čl. 91

Odměňování důvěrníků

Ve zvlášť odůvodněných případech lze navrhnout odměnu i důvěrníku. V úvahu však přichází pouze nepravdělná finanční nebo věcná odměna.

Čl. 92

Zvláštní úhrady tajným spolupracovníkům

Příslušný útvar kontrarozvědky podle potřeby hradí některým tajným spolupracovníkům (zejména těm, kteří působí mimo území

⁶⁾ Čl. 17 NMV ČSSR č. 1/1977.

státu] všechny výdaje, které mu ze spolupráce vyplynou, a zabezpečuje všechny hmotné, morální nebo politické zájmy, v nichž by byl poškozen nebo dotčen (například zabezpečení rodiny v Československé socialistické republice; zajištění jeho sociálního a důchodového zabezpečení po návratu ze zahraničí, pomoc při úpravě majetkových poměrů, získání příměřeného zaměstnání apod.). Tato povinnost kontrarozvědky se uvádí ve zvláštní smlouvě, která se v těchto případech uzavírá mezi kontrarozvědkou a tajným spolupracovníkem podle čl. 70 až 76.

Čl. 93

Výjezdy
tajných spolupracovníků
do nesocialistických států

(1) Při výjezdu tajných spolupracovníků do nesocialistických států předá útvar kontrarozvědky návrh na výjezd tajného spolupracovníka příslušné správě kontrarozvědky podle věcné příslušnosti, a to nejpozději měsíc před výjezdem tajného spolupracovníka. K návrhu přikládá výtisk č. 1 memoranda v zalepené obálce.

(2) Při schvalování návrhu podle odstavce 1 je nezbytné zkoumat, do jaké míry bude tajný spolupracovník v zahraničí ohrožen trestním stíháním na základě dosud plněných úkolů pro kontrarozvědku. Na závažné skutečnosti je řídicí pracovník tajného spolupracovníka povinen v návrhu upozornit.

(3) Po ukončení schvalovacího řízení se vrací návrh i s memorandem navrhujičímu kontrarozvědnému útvaru.

Spojení
s tajnými spolupracovníky

Čl. 94

Způsob spojení a styku pracovníka kontrarozvědky s tajnými spolupracovníky je důležitým faktorem zajišťujícím zejména konspiraci práce.

Čl. 95

(1) Pracovník kontrarozvědky při rozhodování o způsobu spojení s jednotlivými tajnými spolupracovníky vychází ze zásad stanovených těmito směrnici a přihlíží i k osobě tajného spolupracovníka a k úkolům, které plnit.

(2) Konečné rozhodnutí přijaté po dohodě

s tajným spolupracovníkem a dohodnutý způsob spojení se poznamená do memoranda.

Čl. 96

(1) Míra zranitelnosti spojení je přímo úměrná dodržování termínů dohodnutých schůzek, používání vhodných prostředků spojení a obnovování dalšího spojení atd.

(2) Telefonické spojení používá pracovník kontrarozvědky jen v naléhavých případech, kdy situace vyžaduje mimořádně rychlé spojení. Při běžném styku je používání telefonického spojení zakázáno. Pro mimořádný případ naléhavého telefonického spojení dohodne pracovník kontrarozvědky s tajným spolupracovníkem legendu pro zakrytí pravého účelu telefonického spojení.

(3) Pro běžný styk je dohodnut systém pevných a náhradních schůzek.

(4) Nedocnění zásad spojení může vést k vyrazení tajného spolupracovníka a tím i ke zmaření dlouhodobého úsilí pracovníka kontrarozvědky.

Čl. 97

Spojení se uskutečňuje těmito způsoby:

- a/ osobním stykem;
- b/ prostředky neosobního spojení.

Čl. 98

(1) Osobní styk s tajnými spolupracovníky se uskutečňuje zpravidla v PB nebo KB nebo na místech, která odpovídají dané kontrarozvědné potřebě a možnostem tajných spolupracovníků při zachování konspirace.

(2) Za výběr místa schůzky je odpovědný pracovník kontrarozvědky a příslušný náčelník oddělení.

Čl. 99

Frekvence osobního styku je odvislá od charakteru ukládaného úkolu, možnosti tajného spolupracovníka a povahy rozpracovávaného případu. Je však žádoucí, aby i v období nevytíženosti tajného spolupracovníka byly udržovány pravidelné schůzky v termínech, které stanoví náčelník oddělení, nejméně vždy jednou za tři měsíce. U zahraničních tajných spolupracovníků nebo u tajných spolupracovníků, kteří jsou mimo území Československé socialistické republiky, se upraví frekvence osobního styku podle situace.

Čl. 100

Pro neosobní styk se používá běžných prostředků spojení kontrarozvědky, odpovídajících významu případu a vzniklé situaci. Vzhledem k zranitelnosti tohoto způsobu spojení se používají jen prostředky zaručující dodržení všech zásad konspirace. V případech zvláštní potřeby se způsob neosobního spojení dohodne po poradě s pracovníkem zpravodajské techniky.

Čl. 101

Mezi prostředky neosobního spojení patří i takzvané „přepážky“ a „krycí adresy“. V těchto případech jde o osoby, které přebírají nebo na jejich adresu jsou zaslány tajným spolupracovníkem dohodnutým způsobem zprávy a informace pro pracovníka kontrarozvědky. Způsob předávání zpráv a informací musí zaručovat, že jak tajný spolupracovník, tak obsah jeho zpráv a informací zůstane před osobami plnícími funkci přepážky nebo krycí adresy bezpečně utajen.

Čl. 102

Podle okolností, potřeb, situace a s ohledem na osoby plnící funkci přepážky nebo krycí adresy může být před nimi vhodně upravenou legendou utajeno, že plní úkol ve prospěch a pro potřebu kontrarozvědky.

Čl. 103

(1) Osoby plnící funkci přepážky nebo krycí adresy eviduje pracovník kontrarozvědky blokadí k příslušnému svazku tajného spolupracovníka, pro něhož tuto funkci plní. Plní-li tuto funkci pro více tajných spolupracovníků, eviduje se blokadí ke svazku jednoho z těchto tajných spolupracovníků.

(2) O osobách plnících funkci přepážky nebo krycí adresy musí být proveden záznam ve svazku každého tajného spolupracovníka, pro něhož tuto funkci plní. V záznamu se dále vyznačí data zahájení a ukončení využití prostředků neosobního spojení.

(3) Prověřování a schvalování osob plnících funkci přepážky a krycí adresy se provádí přiměřeně podle zásad platných pro výběr tajných spolupracovníků.

Čl. 104

Ke spojení je pracovník kontrarozvědky povinen zpracovat plán spojení, který musí být průběžně aktualizován.

Změny řídicích pracovníků, přerušeni, ukončení a obnova spolupráce s tajnými spolupracovníky

Čl. 105

V zájmu zajištění stabilizace, konspirace, výslednosti a plynulosti průběhu spolupráce a výchovy tajných spolupracovníků je nutno dbát, aby ke změně řídicího pracovníka kontrarozvědky u tajných spolupracovníků docházelo jen ve výjimečných a zdůvodněných případech a za souhlasu náčelníka se schvalovací pravomocí.

Čl. 106

(1) Změna řídicího pracovníka kontrarozvědky se provádí zpravidla po vzájemné dohodě s tajným spolupracovníkem. Předání se provádí osobním stykem na společné schůzce přebírajícího a předávajícího pracovníka kontrarozvědky s tajným spolupracovníkem.

(2) V některých případech lze po předchozí dohodě s tajným spolupracovníkem uskutečnit předání novým řídicím pracovníkem kontrarozvědky bez přítomnosti předchozího řídicího pracovníka kontrarozvědky za pomoci dohodnutého hesla.

(3) Jen výjimečně, nelze-li splnit uvedené podmínky (což se rovná přerušeni styku), lze po souhlasu náčelníka a při zachování konspirace obnovit styk oficiálním způsobem.

Čl. 107

Došlo-li ke změně nebo předání tajného spolupracovníka jinému útvaru kontrarozvědky, zpracuje řídicí pracovník kontrarozvědky formou doplňku memoranda hodnocení činnosti, získaných zkušeností, vědomostí a výsledků, kterých tajný spolupracovník dosáhl.

Čl. 108

Hodnocení, o které se musí memorandum tajného spolupracovníka doplnit, obsahuje upozornění na případné nedostatky v činnosti tajného spolupracovníka, zvláště vyskytl-li se poznatek svědčící o neseříznosti, dekonspiraci nebo jiné závažné skutečnosti.

Čl. 109

Obdobně jako v čl. 108 se postupuje i při zapůjčení tajného spolupracovníka.

Čl. 110

Spolupráce s tajným spolupracovníkem se ukončuje nebo přerušuje jestliže zradil, emigroval, dopustil se trestné činnosti, zkompromitoval se provokačním jednáním, jednal nečestně nebo byl dekonspirován, odmítá spolupracovat nebo ztratil možnosti k další spolupráci v důsledku změny postavení. Jiným důvodem může být zejména, že:

- a/ tajný spolupracovník splnil úkoly, pro které byl získán a nelze ho dále využít;
- b/ uplynula předem stanovená délka spolupráce;
- c/ tajný spolupracovník se neosvědčil nebo nesplnil předpoklady, pro které byl získán;
- d/ útvar kontrarozvědky netrvá na další spolupráci;
- e/ tajný spolupracovník byl ustanoven do vyšší politické funkce nebo funkce ve státním aparátu.

Čl. 111

Ukončení spolupráce se provádí na základě písemného hodnocení s návrhem na ukončení spolupráce s výstižným uvedením důvodů. Návrh schvaluje náčelník, který je oprávněn schvalovat návrhy na získání tajného spolupracovníka.

Čl. 112

Jestliže to vyžaduje kontrarozvědný zájem, nesdělují se tajnému spolupracovníku důvody ukončení spolupráce.

Čl. 113

Dojde-li k dočasnému přerušení spolupráce s tajným spolupracovníkem (pro onemocnění, pracovní zaneprázdněnost nebo jinou závažnou okolnost) a přerušení lze odhadnout na dobu delší 6 měsíců, předkládá řídicí pracovník kontrarozvědky zprávu o přerušení spolupráce tomu náčelníku, v jehož pravomoci byl získáván, popřípadě vyššímu náčelníku, který schvaloval jeho využití do závažné státobezpečnostní akce.

Čl. 114

V případě vzdání řídicího pracovníka kontrarozvědky od útvaru na dobu kratší než 1 rok, se tajný spolupracovník předává jen tehdy, pracuje-li na mimořádně závažné akci. V každém případě musí řídicí pracovník kon-

trarozvědky zajistit spojení svých tajných spolupracovníků na určené pracovníky kontrarozvědky.

Čl. 115

V odůvodněných případech, je-li se možnost opětovného využití tajného spolupracovníka, s nímž byla přerušena spolupráce pro dlouhodobé onemocnění, ztrátu možnosti a podobné okolnosti, lze po nové prověrce a schválení písemného návrhu přistoupit k obnově spolupráce.

Čl. 116

Samotná dekonspirace není překážkou obnovení spolupráce při podstatné změně působišť tajného spolupracovníka a charakteru jeho využití.

Čl. 117

Spolupráci nelze obnovit s tajným spolupracovníkem, s nímž byla spolupráce ukončena pro neschopnost, nečestné jednání apod. nebo pro dekonspiraci na stejném působišti nebo vůči stejnému protivníku.

ČÁST IV

PB a KB

Čl. 118

(1) PB je vhodný objekt, byt či jeho část v držení oprávněného uživatele, vědomě propůjčený pracovníku kontrarozvědky ke schůzkové činnosti s tajnými spolupracovníky. Objekt či byt musí umožňovat utajení pravého účelu schůzek před rodinnými příslušnými uživateli, obyvateli domu a okolím.

(2) PB je z hlediska možnosti získání, udržování, utajení a finančních nákladů nejvyužívanějším typem schůzkových míst.

Čl. 119

(1) KB je samostatný objekt, samostatný byt nebo jiná místnost získaná a obhospodávaná přímo útvarem kontrarozvědky.

(2) KB je oficiálně získáván pracovníkem kontrarozvědky jako jeho budoucím uživatelem (který přitom používá krycího občanského průkazu), popřípadě pracovníkem k tomu zvlášť určeným.

(3) O přidělení KB získaného zvlášť určeným pracovníkem rozhoduje náčelník příslušného útvaru kontrarozvědky na základě požadavků, zvážení potřeb a zejména podle náležitosti.

Čl. 120

Získávání KB od národních výborů zajišťuje v Praze bytové oddělení federálního ministerstva vnitra a v krajích příslušné bytové orgány krajských správ Sboru národní bezpečnosti, které otázky přidělení bytu projednají s kompetentními státními orgány a KB předají po vyřízení všech náležitostí uživatelům.

Čl. 121

V případech, že je KB legalizován jiným občanem než příslušníkem Sboru národní bezpečnosti nebo vojákem vojsk ministerstva vnitra (z důvodů snížení nákladů, jakož i snížení možnosti dekonspirace bytu, která vzniká zejména nevyužíváním bytu a řadou dalších vztahových otázek k bytovým orgánům; orgánům služeb — schůze, brigády, volby apod.), provádí se k tomuto občanu zvláštní hloubková prověrka jako u držitele PB.

Čl. 122

(1) PB a KB jsou využívány výhradně ke schůzkám s naprosto spolehlivými a důkladně prověřenými tajnými spolupracovníky.

(2) Se souhlasem náčelníka kontrarozvědného útvaru lze z PB a KB vyčlenit byty nebo místnosti pro schůzky s cizinci připravovanými pro spolupráci s kontrarozvědkou a pro schůzky s vybranými, dosud neproověřenými tajnými spolupracovníky a kandidáty.

(3) Schůzky s ostatními tajnými spolupracovníky se uskutečňují v jiných místnostech nebo místech vhodných pro zachování konspirace.

(4) Je zakázáno uskutečňovat schůzky s tajnými spolupracovníky v objektech Komunistické strany Československa, ostatních politických stran a úřadovnách zastupitelských sborů všech stupňů.

Čl. 123

(1) PB a KB musí být vybírán zejména s ohledem na možnosti uskutečňování schůzek za jejich naprostého utajení a musí mít všechny vnější znaky obvyklých občanských bytů či místností podle schválené legalizace.

(2) K návrhu na získání PB nebo KB se připojuje technický plánec a legenda pro krytí návštěv pracovníků kontrarozvědky s tajnými spolupracovníky.

(3) Po získání PB nebo KB je s legendou v potřebném rozsahu seznamován držitel PB nebo KB a tajní spolupracovníci navštěvující tento byt.

(4) Aby nedošlo k vyzrazení skutečného účelu PB a KB před nepovolanými osobami, provádí pracovník kontrarozvědky včas potřebná opatření.

Čl. 124

PB a KB jsou evidovány v příslušných svazcích a evidencích na jméno držitele.

Čl. 125

Pracovník kontrarozvědky je povinen prověřovat účinnost legend pro krytí PB a KB a podle potřeby je upravovat nebo měnit. Nejméně jedenkrát za rok se provádí komplexní zhodnocení stavu utajení využívaného PB nebo KB. O výsledku hodnocení a provedených opatřeních zpracuje záznam, který schvaluje náčelník. Záznam se ukládá do příslušného svazku. Jedenkrát za pět let se provádí hloubková prověrka a vyhodnocení PB nebo KB a písemné materiály o výsledku prověrky se předkládají s návrhem náčelníku se schvalovací pravomocí, který rozhodne o dalším využívání nebo výměně PB nebo KB.

Čl. 126

(1) Pracovník kontrarozvědky odpovědný za PB nebo KB vede přehled všech pracovníků kontrarozvědky a tajných spolupracovníků, kteří do bytu docházeli nebo docházejí.

(2) Náčelníci dbají na to, aby do PB nebo KB docházeli tajní spolupracovníci v počtu odpovídajícím legendě bytu.

Čl. 127

Využívání PB nebo KB k jiným než služebním účelům není dovoleno. Za služební účel a zájem se považuje i případné ubytování příslušníků Sboru národní bezpečnosti nebo vojáků vojsk ministerstva vnitra v KB s cílem jej legalizovat před veřejností. Ve zvlášť odůvodněných a schválených případech může jít i o občana oddaného socialistické společnosti a zvlášť prověřeného.

Čl. 128

Využívání PB nebo KB se zakazuje ve všech případech, kdy dojde k jeho dekonspiraci, ke zradě nebo k emigraci tajného spolupracovníka nebo osob, které věděly, že PB nebo KB byl využíván kontrarozvědkou.

ČÁST V

Konspirace

Čl. 129

Výsledky kontrarozvědné práce jsou přímo závislé na důsledném dodržování všech zásad konspirace. Zásada dodržování konspirace práce je neoddělitelná od základních povinností náčelníků a pracovníků kontrarozvědky při řízení, úkolování a styku s tajnými spolupracovníky, jakož i při práci s důvěrníky a využívání přepážek a krycích adres. Náročnost náčelníků na přesné a důsledné dodržování těchto směrnic, osvojení si zásad konspirace a jejich uplatňování do každodenní práce podřízených pracovníků kontrarozvědky spoluvytváří záruky, že v budoucnu nebude docházet k vyzrazování zájmů kontrarozvědky a metod její práce.

Čl. 130

[1] Při uplatňování zásad konspirace práce s tajnými spolupracovníky je třeba dodržovat tato zásadní pravidla:

- a/ ve styku s tajnými spolupracovníky jak v PB, tak i v KB, tak i mimo ně dodržovat zásady nejprísnějšiho utajení a nepřipouštět stereotypnost ve schůzkové činnosti (stejný den a stejná hodina);
- b/ vypracovávat a prověřovat dodržování legend pro tajné spolupracovníky, pod jejichž krytím docházejí na místo konání schůzky;
- c/ seznamovat tajné spolupracovníky s fakty a souvislostmi jen v rozsahu nezbytně nutném pro splnění úkolu;
- d/ stanovit chování tajných spolupracovníků v rozpracovávaném prostředí při styku s nepřátelskými osobami. Při plnění úkolů dbát, aby jednání tajných spolupracovníků působilo co nejpřirozenějším dojmem;
- e/ dbát na to, aby tajný spolupracovník psal zprávy až na schůzce s řídicím pracovníkem, a omezit na minimum přinášení zpráv jím napsaných. V takových případech zkoumat, zda tajný spolupracovník dodržel všechny zásady konspirace;

f/ při udělování darů a odměn vždy předem zvažovat, zda tajný spolupracovník je schopen před rodinnými příslušníky, na pracovišti nebo ve svém okolí zdůvodnit dar nebo výši finanční odměny přirozeným způsobem;

g/ při poskytnutí výhod nebo služeb připravit vždy s tajným spolupracovníkem vhodnou legendu;

h/ dodržovat zásadu, aby na útvarech kontrarozvědky znal tajné spolupracovníky jen ten pracovník, který je řídí, příslušný nadřízený náčelník a v odůvodněných případech jen ty orgány, které v systému řídicí pravomoci jsou oprávněny se s materiály o tajném spolupracovníku a zprávami od něho seznamovat;

ch/ ve všech materiálech, kromě memoranda, se tajný spolupracovník uvádí pouze krycím jménem s číslem svazku a neuvádějí se žádné údaje, které by mohly vést k vyzrazování tajného spolupracovníka před nepovolanou osobou;

i/ je zakázáno dekonspirovat jednoho tajného spolupracovníka před druhým s výjimkou případů uvedených v těchto směrnících [práce s rezidenty nebo výjimečné a zvláště odůvodněné případy týkající se otázky spojení nebo speciálních zpravodajských kombinací, kdy dochází k takzvané jednostranné nebo oboustranné dešifraci].

[2] Využívat tajného spolupracovníka jako oznamovatele je přípustné jen ve výjimečném případě, po předchozím projednání s ním a po schválení náměstkem ministra vnitra Československé socialistické republiky.

Čl. 131

Ve svazku tajného spolupracovníka se vede důsledná evidence všech osob, které se v systému řízení s materiály tajného spolupracovníka seznámily.

Čl. 132

Při práci s důvěrníky, při využívání přepážek a krycích adres je nezbytné dodržovat přiměřené zásady konspirace jako u tajných spolupracovníků a aplikovat je z hledisek cíle a účelu jejich využívání.

Čl. 133

Práce se spolupracovníky tvoří předmět státního a služebního tajemství a je podle roz-

sahu a závažnosti utajována podle zvláštního předpisu⁷⁾.

ČÁST VI

Odpovědnost a pravomoc při práci s tajnými spolupracovníky

Čl. 134

Odpovědnost a z ní vyplývající pravomoc se týká všech pracovníků, kteří se bezprostředně podílejí na kontrarozvědné činnosti buď přímo v oblasti výkonu, nebo na jeho řízení a kontrole. Míra této odpovědnosti a pravomoci je u jednotlivých stupňů řízení rozdílná a stanovená těmito směrniciemi.

Čl. 135

Odpovědnost náčelníků

Odpovědnost náčelníků na jednotlivých stupních řízení při práci s tajnými spolupracovníky je odvislá od jejich pravomoci.

Čl. 136

Náčelníci jsou v rozsahu odpovídajícím danému stupni řízení povinni:

- a/ zajistit, aby využívání spolupracovníků a vynakládání finančních a materiálních prostředků nutných k úspěšnému řízení práce se spolupracovníky bylo účelné a v souladu s plněním hlavních úkolů vyplývajících ze zaměření a úkolů jednotlivých útvarů kontrarozvědky;
- b/ vytvářet podmínky k soustavnému zvyšování účinnosti práce se spolupracovníky při vyhledávání, rozpracování a prevenci, zejména kvalifikované protistátní činnosti vnějšího i vnitřního nepřítelů;
- c/ zajišťovat nutnou koordinaci a kooperaci směřující k efektivnímu využití spolupracovníků při realizování kontrarozvědných úkolů.

Čl. 137

Schvalovací pravomoc

Rozsah schvalovací pravomoci v oblasti práce s tajnými spolupracovníky je pro jednotlivé stupně řízení upraven takto:

- a/ návrh na získání agenta — československého občana, rezidenta, převedení agen-

ta na rezidenta, majitele PB a KB schvalují:

1. náčelníci kontrarozvědných správ a jejich zástupci,
 2. náčelníci správ Státní bezpečnosti a jejich zástupci,
 3. náčelníci samostatných odborů vojenské kontrarozvědky a jejich zástupci,
 4. náčelník zpravodajské správy hlavní správy Pohraniční stráže a ochrany státních hranic (dále jen „HSPSOSH“);
- b/ návrh na získání tajného spolupracovníka z řad vojáků základní služby schvalují náčelníci samostatných oddělení vojenské kontrarozvědky;
 - c/ návrh na získání tajného spolupracovníka cizince schvaluje příslušný náměstek ministra vnitra Československé socialistické republiky (dále jen „příslušný náměstek“);
 - d/ návrh na podstavu tajného spolupracovníka nepřátelské rozvědce a zavedení zpravodajské hry schvaluje příslušný náměstek;
 - e/ vysazení tajného spolupracovníka do kapitalistického státu po vyjádření náčelníka příslušné kontrarozvědné správy nebo náčelníka HSPSOSH schvaluje příslušný náměstek;
 - f/ návrh na využití výjezdu tajného spolupracovníka do kapitalistického státu schvalují:
 1. při aktivním zaměření — náčelníci příslušných kontrarozvědných správ nebo jejich zástupci a náčelník HSPSOSH,
 2. při obranné instruktáži — náčelníci odborů kontrarozvědných správ a jejich zástupci, náčelníci kontrarozvědných odborů správ Státní bezpečnosti a jejich zástupci, zástupci velitelů brigád PS pro zpravodajskou práci a náčelníci krajských odborů ochrany státních hranic;
 - g/ neosobní spojení do zahraničí pomocí technických prostředků schvalují náčelníci příslušných kontrarozvědných správ nebo jejich zástupci a náčelník HSPSOSH;
 - h/ spojení na agenta do zahraničí prostřednictvím tajného spolupracovníka - spojky schvaluje příslušný náměstek;
 - ch/ dešifraci mezi tajnými spolupracovníky (jednostrannou nebo dvoustrannou) schvaluje funkcionář schvalující prováděnou akci, ne však na nižším stupni pravomoci než ten, který schválil získání tajného spolupracovníka ke spolupráci;
 - i/ přerušování a ukončení spolupráce s tajnými spolupracovníky schvaluje funkcionář,

⁷⁾ NMV ČSSR č. 34/1977.

kteřý je oprávněn schválit návrh na získání tajného spolupracovníka ke spolupráci;

j/ odměňování tajných spolupracovníků je upraveno zvláštním předpisem⁸⁾.

ČÁST VII

Vzory pro jednotné zpracování dokumentů

Čl. 138

Memorandum

Memorandum zahrnuje všechny podstatné poznatky o získávaném tajném spolupracovníku nebo o tajném spolupracovníku, které jsou jinak v úplnosti obsaženy v dokumentech uložených ve svazku. Sestavuje je pracovník kontrarozvědky podle vzoru v příloze č. 1.

Čl. 139

(1) Memorandum se vyhotovuje ve dvou výtiscích a k oběma se připojuje fotografie získávaného tajného spolupracovníka.

(2) Výtisk č. 1 (originál) tvoří přílohu k návrhu na získání tajného spolupracovníka, výtisk č. 2 si ponechává pracovník kontraroz-

vědky do doby získání ke spolupráci. Po schválení návrhu se výtisk č. 1 ukládá do příslušného svazku tajného spolupracovníka a po získání ke spolupráci se výtisk č. 2 ukládá v zalepené obálce v mobilizační dokumentaci. Vyhotovení dalšího opisu memoranda nebo jiná manipulace s ním se poznamenává na výtisku č. 1, který zůstává trvale ve svazku tajného spolupracovníka.

(3) Předává-li se tajný spolupracovník jinému kontrarozvědnému útvaru, zaslá se příslušnému náčelníku tohoto útvaru také výtisk memoranda č. 2.

(4) Jestliže je svazek tajného spolupracovníka uložen do archivu, výtisk č. 2 memoranda se skartuje.

Čl. 140

Při získání dalších poznatků k osobě tajného spolupracovníka musí řídicí pracovník memorandum doplňovat. K přepracování memoranda může přistoupit po určitém časovém období, nemění však přitom obsah zpracovaných hodnocení, ale doplňuje pouze poznatky, které je třeba tématicky soustředit v jedné části, aby byly přehledně použitelné při vypracování a posuzování dalších návrhů. Jde například o doplňování zpravodajsky zajímavých styků, styků do zahraničí, případů využití tajného spolupracovníka v akcích apod.

⁸⁾ NMV ČSSR č. 1/1977.

XI. SPRÁVA,
Čj.

PŘÍSNĚ TAJNĚ!

Výtisk č.

Počet listů:

Praha dne

MEMORANDUM

Fotografie

Krycí jméno, pravé jméno

narození (den, měsíc, rok, místo, země)

státní příslušnost, národnost, stav

manželka (jméno, rozená)

narození (den, měsíc, rok, místo, země)

děti (jméno)

zaměstnání (úřad, oddělení, funkce)

adresa a telefon zaměstnání

bydliště a telefon

znalost cizích jazyků

O b s a h :

Vše, co je známo o osobě tajného spolupracovníka ke dni zpracování memoranda:

- stručný životopis, školní vzdělání, všechna zaměstnání, kterými prošel,
- jména a úplná data příbuzných na území ČSSR a v zahraničí,
- jeho styky v ČSSR a v zahraničí (z hlediska státobezpečnostního zájmu),
- politické zaměření, minulá a současná politická příslušnost,
- charakterové vlastnosti, osobní záliby, rodinné poměry, fyzický a psychický stav,
- speciální znalosti a záliby vhodné k uplatňování při navazování styků a plnění úkolů,
- kdy byl získán ke spolupráci, kým, na jakém základě a s jakým cílem,
- na čem pracoval, jaké dával zprávy, jak se osvědčil, na čem a jak se prověřil, není-li dekonspirován, prováděné intervence ve prospěch jeho osoby,
- rozpory, nevyjasněné okolnosti, co bylo již prověřeno; co zbývá prověřit nebo osvětlit (s odvoláním na podklady ve svazku nebo jiných písemnostech),
- názor pracovníka kontrarozvědky na spolehlivost, charakter a použitelnost tajného spolupracovníka (v ČSSR, v zahraničí, v objektu mezi vizovými cizinci apod.),
- jaké dostal odměny,
- které KB a PB zná, které pracovníky a náčelníky kontrarozvědky zná osobně a pod jakým jménem, která telefonní čísla obdržel,
- stupeň hodnověrnosti (uvést přesně jakými prostředky a s jakým výsledkem byl prověřován),
- jaké má znalosti kontrarozvědné práce a zkušenosti (jak je získal, zda prodělal výcvik nebo školení a jaké),

- zda je nositelem státního tajemství a jakého, zda je určenou osobou,
- zda již přišel do styku s cizí zpravodajskou službou a za jakých okolností,
- jaké jsou záruky, že při event. výjezdu do zahraničí neemigruje,
- jeho využití v době zvýšeného ohrožení republiky nebo v případě mobilizace,
- základní zaměření do budoucnosti, způsob a taktika jeho řízení, popřípadě prověrky,
- heslo pro kontakt jiným pracovníkem kontrarozvědky,
- způsob spojení.

.....
podpis pracovníka kontrarozvědky

www.uprh.gov.sk

XI. SPRÁVA
Čj.

PRÍSNĚ TAJNĚ!

Výtisk č.

Počet listů:

Praha dne

Schvaluji:

.....
náčelník

Návrh na získání ke spolupráci

Přílohy: Memorandum

Krycí jméno osoby navrhované k získání ke spolupráci

Cíl vázání

Motiv

Způsob provedení

- kdo bude provádět vázací akt,
- způsob provedení osobního kontaktu s kandidátem,
- místo,
- doba,
- účast dalších pracovníků kontrarozvědky,
- osnova vázacího pohovoru a formulace nabídky ke spolupráci,
- event. způsob použití kompromitujícího materiálu,
- zda bude vyžádáno podepsání slibu, zda bude sepsána smlouva o spolupráci apod.,
- instruktáž k zásadám spolupráce (styk, spojení, konspirace apod.),
- stanovení úkolů pro nejbližší období včetně prověřkových úkolů,
- opatření v případě, že se vázání neuskuteční.

.....
podpis pracovníka kontrarozvědky

Souhlasím:

.....
nadržení náčelníci

Příloha č. 3

XI. SPRÁVA

Čj.

PŘÍSNĚ TAJNÉ!

Počet listů:

Výtisk č.

Praha dne

Schvaluji:

.....
náčelník**Záznam o získání ke spolupráci**

Přílohy:

- datum a místo provedení vázacího aktu,
- pravé a krycí jméno získaného tajného spolupracovníka,
- kdo vázací akt provedl,
- popis průběhu vázacího aktu, kontakt - odlučka - uvedení všech momentů a událostí celé akce, zajištění apod.,
- popis vázacího pohovoru,
- reakce na nabídku spolupráce,
- jak byla spolupráce stvrzena, zda podepsal slib nebo jinak se zavázal spolupracovat,
- jaký byl uložen úkol — jak jej přijal,
- obsah zajímavých poznatků, které byly získány během prováděného vázacího aktu,
- nově získané poznatky o jeho osobě, o jeho rozvědčných možnostech a stycích,
- který pracovník kontrarozvědky bude tajného spolupracovníka řídit,
- legenda,
- vydání při vázání.

.....
podpis pracovníka kontrarozvědky

Souhlasím:

.....
.....
nadržený náčelníci

XI. SPRÁVA

Čj.

PŘÍSNĚ TAJNĚ!

Výtisk č.

Počet listů:

Praha dne

Schvaluji:

.....
náčelník**Návrh na výjezd tajného spolupracovníka****do zahraničí**

V návrhu uvést:

- krycí jméno tajného spolupracovníka a číslo svazku,
- termín výjezdu, délka pobytu, celkově a na jednotlivých místech,
- cílovou zemi výjezdu s určením prostoru a místa pobytu, trasu pobytu s uvedením času a délky pobytu v jednotlivých místech, průjezd kapitalistickými státy,
- druh cesty (služební, soukromá apod.),
- účel cesty, s kým a jak cestuje (sám s manželkou, příbuznými, vlakem, letadlem, autem apod.),
- ke komu cestuje, jeho charakteristika a přesná adresa,
- navrhované úkoly, včetně cíle využití, popřípadě jaký druh úkolu je schopen plnit (v tomto odstavci je nutné vypsát i to, že navrhuje útvar nemá pro tajného spolupracovníka konkrétní úkoly), v tomto případě uvést v návrhu jen druh instruktáže (obraná či aktivní),
- jak se bude chovat při event. kontaktu, vytěžování, získávání k emigraci nebo ke spolupráci,
- podrobný popis ostatních zpravodajsky zajímavých styků, objektů a událostí.

Zpráva tajného spolupracovníka po návratu ze zahraničí musí obsahovat odpovědi na všechny uváděné body v návrhu na výjezd a výsledky jeho práce.

Přílohy:

Instruktáž tajného spolupracovníka

Memorandum tajného spolupracovníka

.....
podpis pracovníka kontrarozvědky

Souhlasím:

.....
.....
nadřízení náčelníci